



HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Institutionen för handel och företagande

TENTAMEN

Kurs: Arbetsmarknad och samhällsekonomi

Examinationsmoment: Tentamen

Kurskod: Na120G

Högskolepoäng för examinationsmomentet: 6

Datum: 2024-12-20

Tentamenstid: 14:15 – 19:30

Ansvarig lärare: Lars Pettersson

Berörda lärare: Peter Njekwa Ryberg och Lars Pettersson

Hjälpmedel/bilagor: Högskolans miniräknare

Övrigt: Upplägg: 10 flervalsfrågor (20 poäng) + 5 övriga frågor (80 poäng)

Anvisningar

- Ta nytt blad för varje lärare
- Ta nytt blad för varje ny fråga
- Skriv endast på en sida av papperet.
- Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
- Numrera lösbladen löpande.
- Använd inte röd penna.
- Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.

Poänggränser

Maxpoäng: 100

Betygsgränser: E (60%), D (65%), C (70%), B (80%), A (90%)

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till!

Antal sidor totalt 6



HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Flervalfrågor (20 p)

Välj *ett* av alternativen i följande flervalfrågor (2 poäng för varje rätt svar):

1) Alternativkostnad...

- a) ...är onödiga kostnader som inte behöver räknas med.
- b) ...är en kostnad som aldrig är ett bra alternativ.
- c) ...är ett alternativt värde som man inte har realiserat eftersom man gjort ett annat val. Något man går miste om.
- d) ... är kostnaden för att producera ytterligare en enhet av en produkt eller tjänst.

2) Företag som finns på en marknad med fullständig konkurrens är ...

- a) ...ensamma om att producera aktuell vara eller tjänst.
- b) ...pristagare och kan inte påverka priset på marknaden.
- c) ...företag som samarbetar och har bildat en kartell.
- d) ...företag som normalt gör mycket stora vinster eftersom de har unika produkter.

3) Utbudskurvan visar...

- a) ...företagens marginalkostnad vid olika kvantiteter som produceras.
- b) ...räntekostnader för företag.
- c) ...samhällets nytta av en produktion.
- d) ...hur inkomsten påverkar räntan.

4) Bruttonationalprodukten visar...

- a) ...utbytet mellan inflation och arbetslöshet.
- b) ...exportens andel i förhållande till importen.
- c) ...värdet av den totala ekonomiska aktiviteten i ett land under en tidsperiod, vanligen ett år.
- d) ...hur exporten används.

5) En högkonjunktur innebär normalt att...

- a) ...arbetslösheten är låg.
- b) ...det finns ett arbetslöshetsgap.
- c) ...det finns en deflation.
- d) ...BNP-tillväxten är lägre jämfört med jämvikt.



HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

6) Ett lands betalningsbalans...

- a) ...visar hushållens betalningar.
- b) ...visar den inhemska konsumtionens betydelse för skatteinkomsterna.
- c) ...består av bytesbalans, kapitalbalans och en finansiell balans.
- d) ...visar hur statens utgifter används.

7) Med inflation menar vi normalt...

- a) ... att penningvärdet minskar.
- b) ...att penningvärdet ökar.
- c) ...att pengar saknar värde.
- d) ...att konsumenternas köpkraft ökar.

8) Med strukturarbetslöshet menar vi normalt...

- a) ...frivillig arbetslöshet.
- b) ...arbetslöshet som uppstår när personer är emellan två jobb.
- c) ...arbetslöshet som uppstår på grund av att arbetssökanden inte är villiga att acceptera lägre löner.
- d) ... arbetslöshet som uppstått genom att strukturomvandlingen på arbetsmarknaden medfört att de arbetslösa inte har kvalifikationer för de lediga jobb som finns.

9) En expansiv finanspolitik är exempelvis...

- a) ...en situation när statens utgifter är större jämfört med dess intäkter.
- b) ...en situation när Riksbanken höjer styrräntan.
- c) ...en situation när staten höjer skatteuttaget och minskar sina utgifter.
- d) ...en situation när lönerna sänks.

10) I penningmängden ingår...

- a) ...värdet på fastigheter.
- b) ...värdet på aktieinnehav.
- c) ...skulder till andra länder.
- d) ...sedlar och mynt hos allmänheten, pengar på löne- och sparkonton i banker.



HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Övriga frågor (80 p)

Fråga 1. (18 poäng)

Antag en marknad med följande utbud och efterfråga:

Pris	Efterfrågad kvantitet	Utbjuden kvantitet
20 kr	100 000	30 000
40 kr	90 000	60 000
60 kr	80 000	90 000
80 kr	70 000	120 000
100 kr	60 000	150 000

- Visa marknaden med en figur baserat på informationen i tabellen ovan. (2 p)
- Beräkna ekvationerna för efterfråge- respektive utbudskurvan. Uttrycken formuleras som rätalinjens ekvation för respektive kurva. (6 p)
- Beräkna jämvikten på marknaden. Ange vilket pris och kvantitet som är i jämvikt på marknaden. (4 p)
- Antag att statsmakten har reglerat priset på marknaden till 90 kronor för att säkra producenternas inkomster. Kallas detta ett prisgolv eller pristak? Kommer detta innebära att det uppstår ett efterfrågeöverskott eller utbudsöverskott? (6 poäng)

Fråga 2. (20 p)

I den här uppgiften analyserar vi ekonomins aggregerade utbud och efterfrågan.

- Illustrera sambandet mellan aggregerad efterfrågan (AE) och aggregerat utbud på både kort och lång sikt (AU och AU-lång) i ett diagram. Var noggrann med vad som ska vara på y-axeln och x-axeln. (4 p)
- Förklara varför den långsiktiga AU-kurvan ser ut som den gör. (4 p)
- Utgå ifrån att ekonomin initialt befinner sig i jämvikt. Anta nu att det sker en kraftig ökad efterfrågan hos konsumenterna. Visa hur anpassningen till en ny jämvikt ser ut i ditt diagram och förklara med ord vad effekten blir på prisnivån och BNP. (4 p)
- Ge ett exempel på stabiliseringspolitik som kan användas för att motverka den ökade efterfrågan i fråga c). (2 p)
- Vad menas med trögrörliga priser? Illustrera den Keynesianska modellen i ett diagram med utbud och efterfrågan på y-axeln och nationalinkomsten på x-axeln. Illustrera i ditt diagram ett exempel på hur ett inflationsgap kan se ut. (6 p)



HÖGSKOLAN I SKÖVDE

Fråga 3. (12 poäng)

Bruttonationalprodukten kan beräknas på olika sätt. Utgå från informationen i tabellen (beloppen anges i kr) för en ekonomi och visa hur BNP beräknas (hur addering går till) med:

- a) Utgiftsmetoden. (4 p)
- b) Produktionsmetoden. (4 p)
- c) Inkomstmetoden. (4 p)

	Försäljningsvärde	Kostnad insatsvaror	Förädlingsvärde	Inkomst
Råvaror	4 000	0	4 000	4 000
Produktion	6 000	4 000	2 000	2 000
Försäljning	10 000	6 000	4 000	4 000

Fråga 4. (18 poäng)

Denna fråga handlar om penningmarknaden och penningpolitik.

- a) Vilken myndighet är ansvarig för penningpolitiken? (2 p)
- b) Vad är målet för penningpolitiken i Sverige? (2 p)
- c) Hur påverkas räntan i ekonomin om penningmängden ökar? (2 p)
- d) Styrräntan används för att styra penningmarknaden. Antag att ekonomin är i en låg konjunktur och styrräntan ska användas i stabiliseringspolitiskt syfte. Hur kommer styrräntan i så fall normalt att användas? Kommer styrräntan höjas eller sänkas? (3 p)
- e) Antag att ekonomin får inflation på grund av fallande växelkurs. Detta vill myndigheten som ansvarar för penningpolitiken motverka genom att använda styrräntan för att påverka efterfrågan av svenska kronor. Kommer styrräntan att höjas eller sänkas för att stimulera efterfrågan på svenska kronor? (3 p)
- f) Antag att efterfrågan på ekonomins exporterade varor ökar. Hur kommer detta att påverka växelkursen? Och om myndigheten som ansvarar för penningpolitiken vill använda styrräntan för att motverka den förändring av växelkursen som den ökade efterfrågan på exporten kan innebära, kommer styrräntan att höjas eller sänkas i så fall? (3 p)
- g) Antag att förväntningar finns om att prisnivån kommer öka och att styrräntan används för att motverka detta. Kommer styrräntan att höjas eller sänkas i denna situation? (3 p)



HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Fråga 5. (12 p)

- a) Vad menas med frivillig arbetslöshet? (2 P)
- b) Vad menas med strukturarbetslöshet? (2 P)
- c) Vad menas med friktionsarbetslöshet? (2 P)
- d) Vad menas med konjunkturarbetslöshet? (2 P)

Antag en arbetsmarknad med 1 000 sysselsatta och 75 personer som inte har arbete men aktivt söker arbete.

- a) Vad är storleken på arbetskraften? (2 P)
- b) Hur hög är arbetslösheten? (2 P)